

PAÑKAT. 32, 11. 191, 6 (lies: अकरिष्यन्ते und अभविष्यदेतेषाम्). I, 338. Hierher lässt sich auch ziehen: धर्म कर seine Obliegenheit erfüllen (in andern Sinne oben u. 1.) M. 7, 136. — 6) bearbeiten, zubereiten; beschreiben: कृताकृतं च कनकम् bearbeitetes und unbearbeitetes Gold MBh. 13, 2794. 3261. AK. 2, 9, 91. कृतान् und अकृतान् zubereiteter und unzubereiteter (roher) Reis M. 9, 219. 10, 36. 94. 11, 3. 12, 65. कृताकृतोस्त-एतुलान् Jāgñ. 1, 286. कृतम् und अकृतं त्रेत्रम् ein bestelltes und ein unbestelltes Feld M. 10, 114. फालाकृतमपि त्रेत्रं यो न कुर्यात् Jāgñ. 2, 158. रामस्य चरितं कृतं कुरु beschreibe R. 1, 2, 34. 3, 7. 8. अनागतं च यत्किंचि-द्रामस्य वमुधातले तच्चकारितरे काव्ये वाल्मीकिः 38. — 7) in Verbindung mit किम् was machen so v. a. ausmachen, ausrichten, vermögen: किम् त्रयः करति was machen (mir) auch drei? RV. 10, 48, 7. अरसाः किं करिष्यन् was wollt ihr machen? AV. 5, 13, 7. ज्ञानन्निपि (dass ich auf dem Erdboden liege) च किं कुर्यादशक्तश्चापरिक्लमः Daç. 1, 40. निरुद्धः किं करिष्यति Bhāg. 3, 33. धनुर्वशाविवृद्धो ऽपि निर्गुणः किं करिष्यति Hir. Pr. 22. किं नाम खलसंसर्गः कुरुते नाश्याशवत् II, 163. अनुरागपरयताः कुर्वन्ति किं न योषितः Vid. 313. — 8) nicht selten wird कर als der allgemeine Ausdruck für jede Thätigkeit auf die kühnste Weise mit einem obj. verbunden: man sagt ich thue dieses Ding statt ich nehme mit diesem Dinge diese oder jene bestimmte Handlung vor. नखानि करं sich die Nägel putzen Kauç. 54. अयसक्विको करं sich ein Tuch um die Lenden schlagen M. 4, 112. उदकम् (s. u. उदक), सलिलं करं (R. 1, 44, 49) einem Verstorbenen die Wasserspende darbringen oder die vorgeschriebenen Abwaschungen vollbringen; अस्त्राणि करं die Waffen schwingen, sich in den Waffen üben MBh. 3, 11824 (vgl. कृतास्त्रं u. अस्त्रं). दर्दरं करं auf der Flöte spielen P. 4, 4, 34. दाण्डं करं eine Strafe verhängen Ver. 14, 14. Andere Beispiele wird man theils unter den comp. mit कृत°, theils u. dem betreffenden subst. finden. — 9) स्वरम्, शब्दं करं einen Laut von sich geben: भीममार्तस्वरं चक्रुः MBh. 3, 11718. यदाहं शब्दं करोमि (eine Krähe spricht) Hir. 23, 8. P. 4, 4, 34. Vop. 21, 10. Sehr häufig in Verbindung mit dem in Wirklichkeit ausgestossenen Laute, namentlich mit फट्, फुत्, भाण्, वपट् (vgl. अनुवपट्कार, °कृत), स्वधा, स्वाहा, हिम्. Vgl. कार in अकार, ओकार u. s. w. Veränderungen, denen der nachgeahmte Laut in dieser Verbindung unterliegt, P. 5, 4, 57. Vop. 7, 88. Ueberh. (ein Wort, einen Spruch u. s. w.) aussprechen, anwenden, gebrauchen: ब्रह्मणाः प्रणवं कुर्यादादावन्ते च सर्वदा M. 2, 74. श्रुतीर्यवाङ्मिरीः कुर्यात् 11, 33. सो ऽयमाचार्यः सर्वशब्दं करोति gebraucht das Wort सर्व Agnisv. zu Lāṭj. 4, 9. 12. अन्यतरच्छव्यमकर्तुम् Pat. zu P. 1, 1, 62. — 10) (eine bestimmte Zeit) zu Ende bringen: चक्रुस्तेनाभ्यनुज्ञाता वर्षाणि दश पञ्च च MBh. 13, 6. त्राणं कुरुधम्, त्राणं कुरुः 12608. कृतन्नाणं der mit Ungeduld auf Jmd oder Etwas wartet, mit dem loc. oder infin. 1, 778. 3, 12603. सर्वे त्वयि कृतन्नाणाः 2, 2033. वनवासे कृतन्नाणाः 13, 428. R. 5, 41, 41. 42, 22. स्वयंवरकृतन्नाणा MBh. 1, 6935. 14, 2499. अग्निः स्वर्गन्तुं भूमिं कृतन्नाणाः 1, 2505. कालं करं die Einem zum Leben gegebene Zeit zu Ende bringen, sterben: एवं त्वं पुत्रशोकेन राजन्कालं करिष्यसि R. 2, 64, 52. Dieselbe Verbindung bedeutet MBh. 1, 8469 entweder einen Zeitpunkt festsetzen oder anstehen. कृतकालं die

festgesetzte Zeit Jāgñ. 2, 184. चिरं करं lange machen, säumen: सापि तस्मिन्दिने स्नाती कथमप्यकरोच्चिरम् Kathis. 4, 31. मा चिरं कृथाः Hip. 4, 13. — 11) Etwas aus Etwas (abl. instr.) verfertigen: यथा मृत्पिण्डतः कर्ता कुरुते यद्यदिच्छति Hir. Pr. 33. सर्वशर्मणा कृतः Siddh. K. zu P. 5, 2, 5. पुत्रिका स्याद्वस्त्रदत्तदिभिः कृता AK. 2, 10, 29. H. 637. विपूयैः कृतमेखलाम् Bhāṭṭ. 6, 60. कृतं रामायणं श्लेकिरीदशैः कर्वाण्यकम् R. 1, 2, 44. — 12) Etwas mit Etwas (instr.) anfangen, einen Gebrauch von Etwas machen: भोजनाभ्यञ्जनदानाद्यदन्यत्कुरुते तिलैः wenn er die Sesamkörner zu etwas Anderem gebraucht als zur Speise, zum Salben oder zur Gabe M. 10, 91. किमृचा करिष्यति Çvetiçv. Up. 4, 8. किं मेया च करिष्यसि MBh. 3, 12397. किं करिष्यसि धनेनोपभोगरहितेन PAÑKAT. 133, 10. किं तया क्रियते धेन्वा या न सूते न दुग्धदा Pr. 5. — 13) bringen in, versetzen in, stellen auf oder an, legen auf, an oder in, nehmen in oder an (die Hand), richten auf, zuwenden; mit acc. loc. und instr.: अर्थं करं auf die (eigene) Seite nehmen d. h. theilnehmen lassen, begünstigen (s. u. 1. अर्थ). यद्वि चक्रयुः पर्यः RV. 4, 37, 3. चक्राण आशं दिवि 8, 14, 5. सव्ये पाणौ कुरुते Çat. Br. 3, 8, 2, 13. उत्कोरे Kāṭj. Çr. 2, 6, 19. मूर्धनि 5, 3, 11. उपस्ये 8, 6, 31. आत्मनि Çat. Br. 12, 4, 1, 1. 1, 8, 1, 42. उत्सङ्गे ऽस्याः शिरः कृत्वा MBh. 1, 1883. (अङ्गुरीयकम्) चक्रे शिरसि R. 5, 32, 46. स्कन्धे Ver. 3, 12. हस्तमुपसि कृत्वा (vgl. auch u. उरस्) Çāṅk. 64, 9. करिष्यसि पदं पुनराश्रमे ऽस्मिन् 93. ज्ञानवतां चित्ते विवेकः कुरुते पदम् Dhūrtas. 84, 10. तं (अरुणं) चेत्सकृन्नकिरणो धुरि नाकरिष्यत् Çāṅk. 163. खड्गं कृत्वा कोरे Vid. 234. कृतपादः सुपर्णासि Bhāg. P. 6, 4, 36. हस्ते und पाणौ an die Hand nehmen d. i. heirathen P. 1, 4, 77. पौरोहित्ये च चक्रे तम् er setzte ihn in das Amt eines Purohita Vid. 57. मनसि करं im Gemüthe Raum geben, beherzigen: यद्यलीकं कृतं पुत्रमात्रा ते यदि वा मया । न तन्मनसि कर्तव्यं त्वया R. 2, 64, 8. beschliessen: मनसि कृत्वा und मनसिकृत्य P. 1, 4, 75. हृदि करं zu Herzen nehmen, in der Erinnerung behalten Rāçatār. 3, 313. वशं करं in seine Gewalt bringen M. 2, 100. कामं कृण्वाने पितरि युवत्याम् RV. 10, 61, 6. मा त्वम् — स्नेहं कार्षीः सुतेषु नः MBh. 1, 8378. दयाम् 3, 16783. यो ऽनधीत्य द्वितो वेदमन्यत्र कुरुते श्रमम् M. 2, 168. — भार्या शिरसाकरोत् Hir. III, 24. तव श्रुश्रूषणं मूर्धा करिष्यामि auf dem Kopfe d. i. in Ehren halten R. 2, 52, 49. हृदयेन करं in's Herz schliessen, lieben Māṅkū. 63, 7. मनसा करं im Gemüth Raum geben, denken an: कृष्टं च मनसा कृत्वा जगृहे चार्तुनो धनुः MBh. 1, 7051. तत्कार्मुकं सं-हृन्नेनोपपन्नं सव्यं न शेकुर्मनसापि कर्तुम् (West. zu 4. कर) 7022. अतीव मनसा शोकः क्रियमाणः 14, 21. Auch mit Weglassung von मनसा: न च पुत्रगतं स्नेहं कर्तुमर्हसि du sollst nicht an deine Liebe zum Sohne denken R. 1, 21, 14. SCHLEGEL: neque caritate erga natum frangi (also von कर्तृ) te oportet; an der entsprechenden Stelle bei Gora. 22, 14: भीर्न चैव त्वया कार्या रामं प्रति कथं च न. Hierher gehört auch die Verbindung von कर mit zahlreichen adverb. im Sinne eines loc., z. B. अग्रे, अग्रा, आदितस्, तिर्यक्, दक्षिणतस्, न्यक्, पादतस्, पुरस्, पुरस्तात्, पृष्ठतस् (vgl. P. 3, 4, 61), वहिस् u. s. w., wozu Nachweise unter den betreffenden Wörtern gegeben werden. Ferner gehören hierher Zusammensetzungen wie शूलाकरं an den Spieß stecken, स्वगाकरं an seinen Platz bringen. — 14) मनः, मतिम्, बुद्धिम्, भावं करं (gewöhnlich med.) seinen Sinn —, seine Gedanken auf Etwas richten, nachgehen, einen Entschluss fassen; mit dem